

ПОГОДЖЕНО
Засідання педагогічної ради
Запорізького ліцею № 71
від 31.08.2023, протокол № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Запорізького ліцею № 71
Людмила ТЕРНОВСЬКА
Наказ від 31.08.2023 №78р

СТРАТЕГІЯ
розвитку читання в Запорізькому ліцеї № 71
на період до 2032 р.
«Читання як життєва стратегія»

I. Загальна частина

Стратегія розвитку читання в Запорізькому ліцею № 71 (далі Стратегія), на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» розроблена відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2023 р. № 190-р «Про схвалення Стратегії розвитку читання на період до 2032 р «Читання як життєва стратегія», затвердження операційного плану її реалізації на 2023-2025 роки, та узгоджується з положеннями таких нормативно-правових актів:

- Закону України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні»;
- Закону країни «Про бібліотеки та бібліотечну справу»;
- Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо обмеження доступу на український ринок іноземної друкованої продукції антиукраїнського змісту»;
- Указу Президента України від 2 червня 2021 р. № 225 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 219 «Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» (Офіційний вісник України, 2016 р., № 26, ст. 1047);
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (Офіційний вісник України, 2017 р., № 1, ст. 22);
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 596 «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова - успішна держава» (Офіційний вісник України, 2019 р., № 62, ст. 2159);
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 травня 2021 р. № 474 «Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року» (Офіційний вісник України, 2021 р., № 42, ст. 2565);
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366 «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» (Офіційний вісник України, 2021 р., № 36, ст. 2154);
- постанови Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» (Офіційний вісник України, 2020 р., № 67, ст. 2155).

Стратегія визначає мету, цілі та основні завдання, на виконання яких спрямована робота ліцею щодо підтримки і розвитку читання, формування стійкого інтересу до читання української книги.

II. Аналіз сучасного розвитку читання в ліцеї.

На сучасному етапі розвитку суспільства актуальність проблеми читання зростає, оскільки є основою щоденної діяльності кожного учня, зокрема інформаційної, освітньої, пізнавальної, професійної.

На сьогодні читання для задоволення та розвитку як життєва практика втрачає свою популярність, поступаючись споживанню «швидкої» інформації із соціальних мереж, доступному відеоконтенту і телебаченню.

Робота бібліотеки Запорізького ліцею № 71 організована відповідно до:

- «Положення про бібліотеку Запорізького ліцею № 71» (Протокол № 1 засідання педагогічної ради Запорізького ліцею № 71 від 30.08.2023 р);
- «Положення про шкільний інформаційно-методичний центр Запорізького ліцею №71» (Протокол № 1 засідання педагогічної ради Запорізького ліцею №71 від 30.08.2023 р);

В Запорізькому ліцеї № 71 навчається 1150 учнів, які є користувачами бібліотеки.

Учні щорічно отримують підручники відповідно до:

- Постанови Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 № 41 про «Порядок забезпечення підручниками та посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників».

Фондом художньої літератури закладу в основному користуються учні початкових класів, тому, що в бібліотеці є художня література для цієї вікової категорії. (казки, дитячі енциклопедії тощо).

З 2016 року в бібліотеці ліцею проводиться робота по заміні зношеної, застарілої, непридатної до використання та російської літератури, (яка складала 70% від загального фонду бібліотеки), відповідно до:

- Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» (від 09.04.2015 № 317-VIII);
- Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 (ст. 7 Мова освіти);
- Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (№ 124-IX від 20.09.2019 із змінами, Розділ VII, ст.22);
- Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 № 2704-VII (Розділ IV, ст. 12,13,21);
- Закону України «Про повну загальну середню освіту» зі змінами 2023 рік №3051 - IX від 11.04.2023.
- «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022).

Відповідно до «Положення про шкільний інформаційно-методичний центр Запорізької гімназії № 71», затвердженого педагогічною радою (протокол № 1 від 30.08.2021) у 2021 році проведена реновація приміщення бібліотеки, а також були проведені наступні роботи:

1. Встановлено програму «Є- книга» для проведення всіх операцій з обліку бібліотечного фонду підручників, художньої та науково-популярної літератури, обслуговування читачів в режимі абонементу та читальної зали, заведені електронні читацькі квитки для учнів, батьків та працівників гімназії.
2. Створено розділ «Бібліотека» на офіційному сайті гімназії. В підрозділі «Підручники» надано доступ до електронних версій всіх підручників. Для педагогічних працівників є розділ з методичною літературою для допомоги вчителям під час підготовки та навчання за програмами НУШ та підготовки учнів 11-х класів до НМТ.
3. Оновлено інтер'єр бібліотеки, створено комфортне, дружнє до дитини та відкрите середовище, що дало можливість використати приміщення ШІМЦ для

проведення інтегрованих уроків, інформаційно-просвітницьких заходів та неформального спілкування, а саме:

- оновлено дизайн бібліотеки;
- закуплені нові меблі, стільці, крісла, шафи, телевізор, ноутбуки;
- створена мотивуюча фотозона в приміщенні ШІМЦ;
- створено зручні осередки для читання, роботи з комп'ютером, роботи з МФУ;
- встановлені нові двері;
- відремонтовано сховище книг, оновлено стелажі.

У 2022 році за рахунок Благодійного фонду «Мрія» було придбано:

- хрестоматії з української літератури для підготовки учнів 11-х класів до НМТ;
- комплект книжок «Навички майбутнього» - чотири книги, які допоможуть оволодіти компетенціями ХХІ століття;
- набір з шести книжок Франсуази Буше: «Книжка, яка пояснює усе про дівчаток та хлопчиків», «Книжка, яка пояснює усе про батьків», «Книжка, яка розкаже тобі усе про любов», «Книжка, яка допоможе тобі полюбити читати», «Книжка, яка пояснює усе про друзів», «Книжка, яка зробить тебе супер щасливим»;
- художня література у форматі 4-D: «Енциклопедія «Таємниці океанів», «Енциклопедія «Анатомія», «Енциклопедія «Чудеса світу».

У зв'язку із збройною агресією Росії проти України за рахунок державного бюджету у 2022 році оновлення бібліотечного фонду не здійснювалося.

Замовлення підручників на 2023-2024 н.р. проводилось відповідно до:

- Наказу Міністерства освіти і науки від 23.12.2022 р. № 1167, 1168;
- п.4. Порядку забезпечення підручниками та посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 року № 41 (із змінами), п.8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630 (із змінами), керуючись Порядком конкурсного відбору підручників (крім електронних версій) та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 21 вересня 2021 року № 1001, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 листопада 2021 року за №1483/37105, урахувавши лист Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» від 13 грудня 2022 року № 21/08-273, та з метою організованого проведення конкурсного відбору підручників (крім електронних версій) та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників у 2022-2023 роках;
- листа Запорізької обласної державної адміністрації, Департаменту освіти і науки м. Запоріжжя від 06.02.2023 за № 293/032-14;
- інструктивно-методичних матеріалів для здійснення вибору закладами освіти підручників та посібників з кожної назви підручника/посібника у комплекті з проектом обкладинки для закладів загальної середньої освіти;
- протоколу №4 позачергового засідання педагогічної ради Запорізької гімназії №71 від 23.02.2023 р.;
- наказу від 23.02.2023 р. № 14р «Про затвердження рішення педради щодо вибору проектів підручників для 1,5,6,10 кл.» по Запорізькій гімназії № 71.

III. Мета, стратегічні цілі та завдання

Держава ставить таку мету та стратегічні цілі як:

- Формування звички та потреби в читанні як обов'язкового компонента життєвої стратегії учнів;
 - Поліпшення читацької грамотності та сприяння розвитку здобувачів освіти.
- Реалізація Стратегії здійснюється у двох стратегічних напрямах:

- Шляхом підтримки та розвитку книжкової екосистеми (читачі отримують доступ до якісної різножанрової книги, насамперед україномовної, у різних форматах відповідно до потреб);
- Шляхом формування навички і потреби в читанні в результаті реалізації цього напрямку учні обиратимуть читання як свідому та регулярну практику для дозвілля, навчання та розвитку.

1) Стратегічний напрям 1. Доступ до книги. Підтримка та розвиток книжкової екосистеми.

Стратегічна ціль: «Книжковий ринок є конкурентоспроможним та задовольняє потреби споживачів, виробників та розповсюджувачів книжкового продукту».

Відповідно, ліцей ставить перед собою такі завдання:

- Забезпечення виконання нормативно-правової бази, яка стосується підвищення рівня читацької грамотності здобувачів освіти;
- Підвищення обізнаності бібліотекарів ліцею щодо українського книжкового ринку;
- Сприяння створенню та поширенню українського нарративу та популяризації культур країн – партнерів ліцею: Польщі, Франції.

Стратегічна ціль: «Читач має доступ до легальної книжкової продукції»

- Забезпечення інформатизації бібліотеки ліцею;
- Сприяння поширенню української літератури та інформації про літературу рідною мовою;
- Співпраця бібліотеки ліцею з бібліотеками міста та ВНЗ;
- Розширення співпраці ліцею із міжнародними організаціями у сфері літератури та читання - Польщею та Францією.

2) Стратегічний напрям 2. Читання як тренд. Формування звички та потреби в читанні.

Стратегічна ціль: «Читання книг є регулярною дозвіллевою практикою здобувачів освіти України»

- Виховання у здобувачів освіти сприймання читання як невід’ємної складової освітньої практики продовж життя;
- Читання широко практикується як засіб інклюзії та соціальної адаптації учнів ліцею;
- Залучення здобувачів освіти до використання україномовного відео – та аудіоконтенту, спрямованого на промоцію дитячого читання.

Стратегічна ціль: «Здобувачі освіти сприймають читання як невід’ємну складову освітньої практики протягом життя».

- Підвищення обізнаності бібліотекарів та працівників ліцею щодо способів залучення дітей до проведення часу з книгою;
- Забезпечення ліцею сучасною літературою (проведення акції «Подаруй книгу шкільній бібліотеці рідною мовою», покупка книг за рахунок Благодійного фонду ліцею).
- Забезпечення постійної інтерактивізації процесу розвитку інтересу до книжки;
- Створення умов для оволодіння різними читацькими техніками, інноваційного розвитку читання на рівні загальної середньої освіти;
- Популяризація читання як чинника розвитку критичного мислення та інструменту досягнення успіху у навчанні та житті;
- Забезпечення збору, оброблення, узагальнення, аналізу та моніторингу інформації щодо читання здобувачами освіти (які книги та яких авторів найбільш популярні серед читачів не тільки українською мовою, а мовами, які вивчаються в ліцеї – англійська, німецька, французька, польська).

Стратегічна ціль: «Читання широко практикується як засіб інклюзії та соціальної адаптації».

- Забезпечення використання читання як засобу роботи із вразливими групами учнів;
- Підтримка реалізації проєктів, спрямованих на розвиток читання серед учнів, які потребують соціальної адаптації.

IV. ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Перший етап 2023-2025 роки.

Основними результатами на цьому етапі повинні стати:

1. Розроблення, прийняття та початок впровадження нормативно-правового забезпечення, необхідного для реалізації усіх етапів Стратегії.
2. Підвищення обізнаності працівників закладу освіти щодо способів залучення здобувачів освіти до проведення часу з книгою.
3. Придбання сучасної дитячої художньої літератури рідною мовою.
4. Оснащення ліцею мультимедійними пристроями та аудіо-книгами, які допоможуть створити умови для формування навичок слухання та інтерпретації текстів у здобувачів освіти.
5. Впровадження різної сучасної читацької техніки в освітній процес на рівні загальної середньої освіти.
6. Підвищення обізнаності бібліотекарів ліцею та педагогів щодо українського книжкового ринку.
7. Створення необхідних умов для популяризації та поширення української книги в Україні та за кордоном.

Другий етап - 2026-2028 роки.

Основними результатами на цьому етапі повинні стати:

1. Популяризація читання як чинник розвитку критичного мислення та інструмент досягнення успіху у навчанні та житті.
2. Забезпечення інтерактивізації та гейміфікації процесу читання для здобувачів загальної середньої освіти: впровадження інтерактивних методів та ігрових технік читання в освітній процес.
3. Організація та проведення літературних конкурсів, флешмобів, онлайн челенджів, акцій, буктрейлерів та ін.
4. Поширення інформації про читацькі тренди в різних вікових категоріях дітей і юнацтва серед педагогічних працівників і бібліотекарів.
5. Збирання, обробка, узагальнення, аналіз інформації щодо читання здобувачами освіти.

Третій етап - 2029-2032 роки.

Основними результатами на цьому етапі повинні стати:

1. Впровадження аналізу та моніторингу інформації про стан книжкового фонду ліцею, літератури та читання для здобувачів освіти.
2. Актуалізація бібліотечного фонду.

Згідно Закону України від 20.11.2003 № 1296-IV «Про захист суспільної моралі» (ч.3, ст.2) із змінами і доповненнями від 3 березня 2022 року N 2109-IX, та рекомендаціями Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України, рекомендовано наступне:

- Не зберігати у бібліотеках фізично зношені та морально застарілі видання, зокрема періоду СРСР, за винятком окремих екземплярів, що становлять ядро бібліотечного фонду (зокрема видання краснавчого характеру, книжкові пам'ятні видання);
- Не рекомендовано до збереження видавничої продукції держави-агресора;
- Не рекомендовано залишати видання, зміст яких пропагує війну, національну та релігійну ворожнечу, зміну шляхом насильства конституційного ладу або територіальної цілісності України;

1. Читання має стати усвідомлено: обраним дозвіллям, освітньою практикою, способом саморозвитку.

2. Читання повинно стати складовою гуманітарної безпеки України.